

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»**

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПЕРЕКЛАД ЯК ФОРМА МІЖКУЛЬТУРНИХ ВЗАЄМИН

Освітня програма «Філологія»
Третій (освітньо-науковий) рівень вищої освіти — доктор
філософії

Спеціальність 035 Філологія
Галузь знань 03 Гуманітарні науки

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від “30” серпня 2021 р.

м. Івано-Франківськ – 2021

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Переклад як форма міжкультурних взаємин
Викладач (-і)	Білас Андрій Андрійович
Контактний телефон викладача	0957040089
E-mail викладача	bilas.andriy@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний/заочний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua
Консультації	Вівторок, о 15.00 год., ауд. 821
2. Анотація до навчальної дисципліни	
Предметом вивчення навчальної дисципліни є система сучасних прагматичних знань про переклад як вид комунікативної діяльності у різних її типах. Зміст: Базові поняття про перекладознавство. Основні етапи історичного розвитку перекладу. Поняття моделей перекладу. Сучасні теорії перекладу. Класифікація видів і форм перекладу. Моделі та функції перекладу. Процес перекладу. Одиниці перекладу. Стратегії і тактики перекладу. Проблема перекладності і адекватності тексту. Лексичний аспект перекладу. Основні лексичні трансформації. Морфологічні, синтаксичні особливості перекладу. Граматичні трансформації. Основи перекладу стилістично маркованих одиниць і фразеології. Основи перекладу текстів різних жанрів. Відомі українські і західні перекладознавці. Роль перекладача в процесі перекладу.	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
Мета: Формування загальних та фахових компетентностей для виконання професійних завдань та обов'язків освітнього, міжкультурного, науково-дослідницького та інноваційного характеру в галузі перекладознавства: систематизації знань про специфіку культурних моделей поведінки, мову, в якій віддзеркалюються ключові особливості людської особистості та всієї національно-культурної спільноти; формування міжкультурної компетентності, необхідних знань про різні народи та культури з метою уникнення міжетнічних і міжкультурних конфліктів та встановлення комфортних умов спілкування під час виконання фахових завдань. забезпечення студентів, які вивчають французьку мову як основну іноземну, знаннями теоретичних основ перекладознавства та формування навичок виконання літературного адекватного перекладу фрагментів текстів художнього, політичного, публіцистичного, економічного, юридичного характеру, що підвищить їх загальнокультурний рівень, збагатить словниковий запас відповідною термінологією, сприятиме формуванню соціокультурної, соціолінгвістичної та міжкультурної компетенцій, позитивно вплине на оволодіння ними усним і писемним французьким мовленням та їх перекладом. Цілі: підготовка фахівців, здатних розв'язувати складні задачі і проблеми, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог, у діяльності, пов'язаній з аналізом, творенням (зокрема перекладом) і оцінюванням письмових та усних текстів різних жанрів і стилів, організацією успішної комунікації різними мовами: розширення знань студентів із загального до професійного рівня зі сучасним станом дослідження проблем перекладознавства та з основними етапами розвитку теорій перекладу; розвиток навичок практичного підходу до методичних та теоретичних положень робіт закордонних та вітчизняних перекладознавців; розвиток у студентів здатності робити самостійні висновки зі спостережень за процесом перекладу; ознайомлення з основними жанровими особливостями перекладу, а також розвиток навичок філологічного аналізу	

перекладів у зіставленні з першотворами; ознайомлення студентів із об'єктивними та суб'єктивними чинниками перекладу, із актуальними проблемами перекладу; формування практичних вмінь, які вони зможуть застосувати в професійній діяльності перекладача у франко-українському міжмовному просторі.

4. Компетентності та результати навчання

Загальні компетентності:

C2 – здатність до пошуку, систематизації та критичного аналізу інформації з різних перекладознавчих джерел.

C3 – здатність планувати і здійснювати комплексні перекладознавчі дослідження, зокрема і в міждисциплінарних галузях, на основі системного наукового світогляду із застосування сучасних інформаційних та комунікаційних технологій.

C5 – усвідомлення необхідності та дотримання норм наукової етики у перекладознавчих дослідженнях

C7 – здатність до участі в роботі вітчизняних та міжнародних дослідницьких науково-практичних проектів в галузі перекладу

C10 – здатність розв'язувати конкретні проблеми і завдання у галузі перекладознавства на основі розуміння їх природи, чинників впливу, тенденцій розвитку і з використанням теоретичних та експериментальних методів

Фахові компетентності:

1) Здатність вільно, гнучко й ефективно використовувати французьку та українську мови у різних жанрово-стильових різновидах і реєстрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному) для розв'язання перекладознавчих завдань.

2) Здатність до збирання, аналізу, систематизації й інтерпретації мовних фактів, інтерпретації та перекладу тексту.

3) Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією для розв'язання професійних завдань з перекладознавства.

4) Усвідомлення засад і технологій створення перекладних текстів різних жанрів і стилів державною та французькою мовами.

5) Здатність здійснювати лінгвістичний та перекладознавчий аналіз текстів різних стилів і жанрів.

6) Усвідомлення структури перекладознавчої науки та її теоретичних основ.

Уміти проводити огляд, критичний аналіз, оцінку й узагальнення різних наукових поглядів у галузі дослідження, формулювати й обґрунтовувати власну наукову концепцію перекладу як форми міжкультурних взаємин.

Обирати адекватну предмету філологічного дослідження методологію, запроваджувати сучасні методи наукових досліджень для розв'язання широкого кола проблем і завдань у галузі перекладознавства.

Дотримуватись норм наукової етики при здійсненні науково-інноваційної діяльності та проведенні власного перекладознавчого дослідження.

Використовувати інформаційно-комунікаційні технології у професійній науково-інноваційній діяльності з перекладу як форми міжкультурних взаємин.

Презентувати результати власних оригінальних наукових досліджень державною та іноземною мовами в усній та писемній формі: продукувати і грамотно оформлювати різножанрові наукові тексти відповідно до сучасних вимог (стаття, есе, презентація, виступ на конференції, публічна науково-популярна чи наукова лекція тощо) у галузі перекладознавства.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	20 год.
семінари	10 год.
самостійна робота	60 год.
Ознаки навчальної дисципліни	

Семестр	Спеціальність	Курс(рік навчання)	Обов'язковий / вибірковий		
4-й	035 Філологія	2-й	вибірковий		
Тематика навчальної дисципліни					
Тема		Кількість год.			
		Лекція	Семінар	сам. роб.	
Тема 1. Переклад як форма міжкультурних взаємин, предмет дослідження. Становлення і історія теорії перекладу		2		4	
Тема 2 . Міждисциплінарне підґрунтя сучасних теорій перекладу і міжкультурна комунікація.		2		4	
Тема 3. Чинники лінгвокультурного бар'єру у перекладі.		2		4	
Тема 4. Основні аспекти та функції перекладу як міжкультурної комунікації.		2		4	
Тема 5. Міжкультурна компетентність перекладача.		2		4	
Тема 6. Стратегії і тактики відтворення реалій мовнокультурного характеру.		2		4	
Тема 7. Проблема перекладності і адекватності тексту.		2		4	
Тема 8. Лексичний аспект перекладу культурно забарвлених одиниць.		2		4	
Тема 9. Міжкультурний вимір перекладу ідіоматичних виразів.		2		4	
Тема 10. Стилiстичний аспект перекладу. Відтворення лексико-стилiстичних засобiв та прийомiв увиразнення змiсту		2		4	
Тема 11. Особливості відтворення контекстуального навантаження іншомовних одиниць .			2	4	
Тема 12. Проблеми перекладу власних назв у міжкультурному просторі.			2	4	
Тема 13. Міжкультурний аспект операційного інструментарію перекладача.			2	4	
Тема 14. Роль перекладача в міжкультурних взаєминах.			2	4	
Тема 15. Нестандартне мовлення як компонент сучасного міжкультурного дискурсу та проблеми його перекладу.			2	4	
Всього		20	10	60	
6. Система оцінювання навчальної дисципліни					
Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	Система контролю знань студентів здійснюється через: 1) поточний контроль – тестові завдання, які мають на меті перевірити рівень теоретичних знань з курсу та практичних навичок володіння студентами навичками перекладу; 2) підсумковий контроль – підсумкова контрольна робота: тестові завдання, які охоплюють матеріал змістового модуля 1. Тестові завдання: 5/10 завдань формату «множинний вибір», виконання яких передбачає вибір правильного варіанту відповіді на питання теми, що розглядається на практичному занятті. Правильний варіант відповіді оцінюється в 1 бал. Виправлений з неправильного на правильний – 0,5 бала. Нерозбірливо написана, невірна відповідь, її відсутність – 0 балів.				

Вимоги до письмових робіт	Тестові завдання: 5/10 завдань формату «множинний вибір», виконання яких передбачає вибір правильного варіанту відповіді на питання теми, що розглядається на практичному занятті. Правильний варіант відповіді оцінюється в 1 бал. Виправлений з неправильного на правильний – 0,5 бала. Нерозбірливо написана, невірна відповідь, її відсутність – 0 балів. Підсумкова контрольна робота – тестові завдання, які охоплюють матеріал змістового модуля 1. Тест складається з 25 завдань формату «множинний вибір», виконання яких демонструє рівень теоретичних знань та сформованості у студентів соціокультурної та соціолінгвістичної компетенції. Правильний варіант відповіді оцінюється в 1 бал. Виправлений з неправильної на правильну – 0,5 бала. Нерозбірливо написана, невірна відповідь, її відсутність – 0 балів.				
Практичні заняття	Тестові завдання формату «множинний вибір», які мають на меті перевірити рівень теоретичних знань з теми практичного заняття. Усне опитування з теми практичного заняття; Дискусія з питань практичного заняття Усне опитування реалізує поточний облік успішності студентів на основі чотирибальної шкали оцінок за виконання того чи іншого виду завдання. Так, 5 балів студент отримує за вичерпну відповідь з теоретичного питання, яке розглядається, за умови її оформлення відповідно до норм усного французького мовлення. 4 бали – за повну відповідь, проте з однією-двома змістовими неточностями, незначною кількістю мовних помилок. 3 бали – за неповну відповідь, або таку, що містить ряд змістових неточностей і незначну кількість мовних помилок. 2 бали – за часткову, з грубими змістовими недоліками відповідь, або за її невідповідність питанню чи відсутність взагалі; відповідь, що містить значну кількість помилок, які порушують акт комунікації, унеможливають розуміння змісту висловленого.				
Умови допуску до підсумкового контролю	Студент допускається до підсумкового контролю за умови отримання не менше 32 балів за аудиторну та самостійну роботу.				
	Контроль	Аудитор на робота	Самостійна робота	Підсумкова контрольна робота	Всього
	Ваговий коефіцієнт	10	5	5	
	Максимальна кількість балів	50	25	25	100
		„5” – 50 „4” – 40 „3” – 30 „2” – 20	„5” – 25 „4” – 20 „3” – 15 „2” – 10	„5” – 25 „4” – 20 „3” – 15 „2” – 10	

7. Політика навчальної дисципліни

Кожен студент повинен ознайомитися і слідувати Положенню про академічну доброчесність Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, Статуту і Правилам внутрішнього розпорядку Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника.

Зокрема, для успішного засвоєння програми курсу магістрант повинен:

- вчасно приходити на заняття;
- не пропускати заняття, а в разі хвороби надати довідку;
- готуватися до усіх видів поточного та підсумкового контролю;
- брати активну участь у практичних заняттях;
- на свій вибір підготувати один виступ/реферат/презентацію з матеріалу, що вноситься на самостійне вивчення;
- бути толерантним у спілкуванні з викладачем та іншими студентами, зокрема під час обговорення питань на лекційних і практичних заняттях;
- самостійно опрацьовувати матеріал;
- конструктивно підтримувати зворотній зв'язок на всіх етапах дослідження;
- своєчасно і акуратно виконувати завдання для самостійної роботи;
- користуватися смартфоном лише для виконання навчальних завдань під час

занять;

- бути терпимим і доброзичливим до однокурсників та викладачів;
- брати участь у контрольних заходах (поточний контроль, контроль самостійної роботи; підсумковий контроль);

– будь-яке копіювання або відтворення результатів чужої праці, якщо тільки робота не має груповий формат, використання завантажених з Інтернету матеріалів кваліфікується як порушення норм і правил академічної доброчесності та передбачає притягнення винного до відповідальності, у порядку, визначеному чинним законодавством та Положенням про академічну доброчесність Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника.

– Студент може перескласти будь-яку тему практичного заняття.

– Студент може перескласти підсумкову контрольну роботу у випадку отримання оцінки «незадовільно».

Якщо студент має претензії до викладача через оцінювання, якість надання послуг тощо, спершу треба повідомити про це самого викладача; якщо проблему не вдалося вирішити, студент має право звернутися до завідувача кафедри чи керівництва факультету.

8. Рекомендована література

1. Чередниченко О. І., Коваль Я. Г. Теорія і практика перекладу. Французька мова [Текст]=Theorie et pratique de la traduction le francais: підручник для студентів. – К.: Либідь, 1995.
2. Максименко О. В. Усний переклад: теорія, вправи, тексти (французька мова) [Текст]: навч. посібник .- Вінниця: НОВА КНИГА, 2008.
3. Мамрак А. В. Вступ до теорії перекладу [Текст]: навчальний посібник.-К.: ЦУЛ, 2009
4. Корунець І. В. Вступ до перекладознавства [Текст]: підручник .- Вінниця: Нова Книга, 2008.
5. Основи перекладознавства [Текст]: навчальний посібник/за ред. А.Є.Нямцу .-Рек. МОН .- Чернівці: Рута, 2008 .
6. Терехова С.І. Основи перекладознавства [Текст]: навч. посібн. для студентів ВНЗ зі спеціальності "Переклад" . - 2-ге вид., випр. і доп. - К.: Вид. центр КНЛУ, 2014 .
7. Українське перекладознавство ХХ сторіччя [Текст]: бібліографія/уклав Т.Шмігер.- Львів: ЛНУ, 2013 . - 626 с. Кількість примірників: 1
8. Чередниченко О. Про мову і переклад. – К.: «Либідь», 2007.
9. Зорівчак Р. «Боліти болем слова нашого». Поради мовознавця. – Тернопіль: «Мандрівець», 2008.

Викладач: Білас А.А., доцент кафедри французької філології

